

I. DOCTRINĂ

PROCEDURA CERCETĂRII ȘI SOLUȚIONĂRII ACȚIUNII DISCIPLINARE ÎN CAZUL EXECUTORILOR JUDECĂTOREȘTI

*Judecător dr. Ioan Gârbuleț
Curtea de Apel Târgu Mureș*

PROCEDURE DE RECHERCHE ET DE SOLUTION DE L'ACTION DISCIPLINAIRE DANS LE CAS DES HUISSIERS DE JUSTICE

Résumé

La responsabilité disciplinaire de l'huissier de justice intervient non seulement dans les situations de violation des attributions de travail prévues par la Loi no. 188/2000, par la Règlement d'application de cette loi, par les Statuts de l'Union Nationale des Huissiers de Justice et de la profession d'huissier de justice, par le Code de procédure civile ou autres lois connexes, mais aussi dans le cas où ses faits portent préjudice à la profession d'huissier de justice.

Même si les dispositions normatives en matière de recherche disciplinaire sont extrêmement succinctes, il faut préciser que cette procédure a un caractère administratif, non public et non contradictoire, et qu'elle doit être déroulée conformément à l'art. 2 alinéa (2) du Nouveau Code de procédure civile, avec le respect des garanties processuelles et procédurales prévues par cette loi et des dispositions légales sur les informations classifiées et sur les données personnelles. Par conséquent, l'huissier de justice contre lequel la procédure disciplinaire a été initiée doit être informé sur cela, il a le droit de connaître tous les actes et pièces du dossier, il peut formuler des demandes et exception, proposer des preuves à sa défense, a le droit d'être écouté et peut se faire assisté par un avocat.

La procédure administrative de solution de l'action disciplinaire comprend deux étapes: l'étape de jugement de l'action disciplinaire par le Conseil de discipline de la Chambre des huissiers de justice et l'étape de solution de la contestation par la Commission Supérieure de Discipline, cette dernière n'étant pas obligatoire.

Mots-clés: responsabilité disciplinaire; huissier de justice; recherche disciplinaire; procédure de solution de l'action disciplinaire

PROCEDURE OF INVESTIGATION AND RESOLUTION OF DISCIPLINARY ACTION IN THE CASE OF BAILIFFS

Abstract

Disciplinary liability of a bailiff arises not only in case of breach of their professional duties established by Law no. 188/2000, the Regulation for the implementation of this law, the Statute of the National Union of Bailiffs and of the bailiff profession, the Civil Procedure Code or other ancillary laws, but also if the facts prejudice the bailiff profession.

Even if the regulatory provisions regarding the disciplinary investigation are extremely summary, we should specify that this procedure has an administrative nature, it is not public and not adversarial and should be conducted, according to Article 2 (2) of the New Civil Procedure Code, in compliance with the trial-related and procedural guarantees provided by this law but, at the same time, in compliance with the legal provisions regarding classified information and personal data. Therefore, a bailiff against whom a disciplinary procedure was initiated should be notified of this fact, has the right to know all the acts and works of the file, may submit requests and pleas, may propose evidence for their defence, has the right to be heard and may be assisted by an attorney-at-law.

The administrative procedure for resolution of a disciplinary action includes two steps, namely the judgement of the disciplinary action by the Disciplinary Board of the Chamber of Bailiffs and the stage of resolution of the challenge by the Higher Disciplinary Committee, but the latter stage is not mandatory.

Keywords: disciplinary liability; bailiff; disciplinary investigation; resolution procedure of a disciplinary action

1. Considerații generale

Așa cum arătam cu un alt prilej¹, răspunderea juridică a executorilor judecătorești în țara noastră este reglementată de Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești², Regulamentul de aplicare a acestei legi³, Statutul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești.

¹ A se vedea I. Gârбулеț, *Răspunderea disciplinară a executorului judecătorec*, Revista română de executare silită nr. 1/2011, pp. 35-48.

² Republicată în temeiul art. II din Legea nr. 151/2011 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 144/2007 pentru modificarea alin. (1) al art. 37 din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, publicată în M. Of. nr. 493 din 11 iulie 2011, dându-se textelor o nouă numerotare.

³ Aprobăat prin Ordinul ministrului justiției nr. 210/2001 din 5 februarie 2001, publicat în M. Of. nr. 64 din 6 februarie 2001.

torești și al profesiei de executor judecătoresc⁴ și de Codul deontologic al executorului judecătoresc⁵.

Aceste dispoziții legale și regulamentare fac referire doar la două tipuri de răspundere: răspunderea civilă și răspunderea disciplinară. Actele normative indicate nu reglementează și răspunderea penală a executorilor judecătorești, însă aceasta este pe deplin aplicabilă în situațiile în care un executor judecătoresc comite o faptă penală, aplicându-se principiile dreptului penal și de procedură penală⁶.

Cele trei tipuri de răspundere coexistă, ele neexcluzându-se una pe alta. Astfel, pot exista situații în care un executor judecătoresc pentru aceeași faptă, comisă cu vinovăție, poate răspunde civil, penal și disciplinar. De exemplu, un executor judecătoresc care comite un abuz, răspunde penal pentru comiterea infracțiunii de abuz în serviciu, poate fi obligat la despăgubiri, dacă prin fapta sa a creat un prejudiciu părților civile, putând răspunde și disciplinar, prin excluderea din profesie, în situația în care abaterea comisă este foarte gravă.

Recent, prin adoptarea Legii nr. 190/2018 privind măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor)⁷, s-a instituit și o răspundere contravențională în sarcina executorului judecătoresc care, în anumite condiții, poate coexista cu celelalte forme de răspundere.

De asemenea, trebuie să precizăm faptul că răspunderea disciplinară a executorului judecătoresc intervine nu numai în situațiile în care el încalcă atribuțiile de serviciu stabilite în Legea nr. 188/2000, Regulamentul de aplicare al acestei legi, Statutul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și al profesiei de executor judecătoresc, Codul de procedură civilă sau în alte legi conexe, ci și în situația în care faptele sale aduc atingere profesiei de executor judecătoresc.

În doctrină⁸, executarea silită a fost definită ca reprezentând un ansamblu de măsuri, prevăzute, în principal, de Codul de procedură civilă, dar și de alte legi speciale, prin care creditorul realizează, prin intermediul executorului judecătoresc, cu concursul organelor de stat abilitate, drepturile sale, recunoscute printr-un document executoriu, dacă debitorul nu-și îndeplinește benevol obligațiile.

Conform art. 2 din Legea nr. 188/2000, executorii judecătorești sunt învestiți să îndeplinească un serviciu de interes public, iar actul îndeplinit de executorul judecătoresc, în limitele competențelor legale, purtând ștampila și semnătura acestuia, precum și numărul de înregistrare și data, este act de autoritate publică și are forța probantă prevăzută de lege (art. 2 din Legea nr. 188/2000).

⁴ Adoptat prin Hotărârea nr. 19 din 3 septembrie 2010 a Congresului Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, publicată în M. Of. nr. 713 din 26 octombrie 2010.

⁵ Adoptat prin Hotărârea nr. 21 din 27 aprilie 2007 a Congresului Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, publicată în M. Of. nr. 430 din 28 iunie 2007.

⁶ Pentru amănunte cu privire la răspunderea juridică a executorilor judecătorești, a se vedea I. Gârbuleț, *Organizarea și exercitarea profesiei de executor judecătoresc*, Ed. Hamangiu, București, 2007, pp. 162-172.

⁷ Publicată în M. Of. nr. 503 din 19 iunie 2018.

⁸ A se vedea E. Oprina, I. Gârbuleț, *Tratat teoretic și practic de executare silită. Volumul I. Teoria generală și procedurile execuționale*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 14.

Totodată, art. 7 din Legea nr. 188/2000 stabilește atribuțiile executorului judecătoresc, iar art. 8 din aceeași lege prevede că executorii judecătorești își îndeplinesc atribuțiile în circumscripția curții de apel în raza căreia se află judecătoria pe lângă care funcționează, dispoziții care sunt detaliate în art. 652 C. pr. civ.

Întrucât studiul nostru are ca obiect procedura cercetării și soluționării acțiunii disciplinare, în continuare ne vom referi doar la acest aspect.

2. Procedura cercetării disciplinare

Comparativ cu alte profesii juridice⁹, legislația primară¹⁰, care reglementează activitatea executorilor judecătorești, este destul de săracă în privința cercetării disciplinare, art. 48 alin. (2) din Legea nr. 188/2000 prevăzând doar că pentru suspendarea din funcție sau excluderea din profesie este obligatorie cercetarea prealabilă, iar aceasta se efectuează de inspectori generali din cadrul direcției de specialitate din Ministerul Justiției sau de Colegiul director al Camerei executorilor judecătorești.

În schimb, art. 67 alin. (2) din Regulament prevede că, în cazul exercitării acțiunii disciplinare, cercetarea prealabilă este obligatorie și se efectuează de inspectori de specialitate din Ministerul Justiției sau de colegiul director al Camerei executorilor judecătorești, fără a mai face distincție în legătură cu sancțiunile care sunt cerute, ceea ce conduce la concluzia că în toate cazurile trebuie efectuată cercetarea prealabilă a executorului judecătoresc.

Cu privire la acest aspect, în doctrină s-a arătat că soluția prevăzută la art. 48 alin. (2) din Legea nr. 188/2000 este, cel puțin, discutabilă, dacă nu chiar fundamental eronată. Aceasta deoarece se instituie o obligație în sarcina organelor disciplinare pentru sancțiuni ce vor fi aplicabile doar la sfârșitul „judecății”, astfel că nu putem anticipa asupra soluției finale, în faza inițială a procedurii disciplinare, o atare abordare legislativă fiind de natură a înfrânge principii elementare (principiul dreptului la apărare, principiul nevinovăției etc.) privitoare la înfăptuirea actului de dreptate socială. Pe de altă parte, cercetarea prealabilă nu se reduce la simpla ascultare a celui presupus a fi săvârșit o abatere disciplinară. Ea trebuie să se concretizeze în stabilirea împrejurărilor în care s-a săvârșit fapta, ascultarea persoanei în cauză și verificarea susținerilor făcute de ea în apărare. Cu alte cuvinte,

⁹ Spre exemplu, în cazul judecătorilor, procurorilor și magistraților-asistenți, legiuitorul a reglementat o procedură de cercetare și sancționare disciplinară extrem de elaborată, diferită de dreptul comun, pornind de la modalitățile de sesizare a Inspecției Judiciare, desemnarea inspectorilor judiciari, desfășurarea și finalizarea verificărilor prealabile, continuând, apoi, cu dispoziții privind cercetarea disciplinară și finalizarea acesteia și încheindu-se cu aspecte care vizează modalitatea de soluționare a acțiunii disciplinare de către secțiile Consiliului Superior al Magistraturii, inclusiv declararea căilor de atac. Prin Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii, Regulamentul de organizare și funcționare a Inspecției Judiciare și Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție de către Inspecția Judiciară s-au stabilit și detaliat etapele care trebuie parcurse atunci când există indicii cu privire la săvârșirea unor abateri disciplinare de către judecători sau procurori, acestea fiind următoarele: etapa verificărilor prealabile; etapa cercetării disciplinare; etapa judecării acțiunii disciplinare; etapa soluționării căii de atac. A se vedea I. Gârbuleț, *Procedura sancționării disciplinare a magistraților. I. Etapa verificărilor prealabile*, pe www.universuljuridic.ro.

¹⁰ Art. 48 alin. (6) din Legea nr. 188/2000 prevede în mod expres că procedura judecării abaterilor disciplinare se stabilește prin regulamentul de aplicare a acestei legi.

sintagmei folosite de legiuitor – cercetare prealabilă – trebuie să i se confere aceleași semnificații ca și în dreptul comun disciplinar¹¹.

Conform art. 68 din Regulament, în vederea cercetării prealabile a executorului judecătoresc, ministrul justiției se autosesizează. Dacă acțiunea disciplinară este exercitată de colegiul director al Camerei executorilor judecătorești, acesta se poate autosesiza sau poate fi sesizat de Consiliul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești prin președinte sau înlocuitorul acestuia. În termen de 60 de zile de la data sesizării, respectiv a autosesizării, ministrul justiției, prin inspectori de specialitate, sau colegiul director efectuează cercetarea prealabilă, anchetează executorul judecătoresc în cauză și îi aduc la cunoștință conținutul dosarului, urmând a promova sau nu acțiunea disciplinară. Colegiul director are obligația de a comunica, în cel mai scurt timp, măsurile dispuse prin hotărâre de Consiliul de disciplină atât Consiliului Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, cât și ministrului justiției.

Prin urmare, doar titularii acțiunii disciplinare se pot sesiza cu privire la săvârșirea unei abateri disciplinare de către executorul judecătoresc, din oficiu sau la sesizarea unei persoane interesate.

Chiar dacă dispozițiile regulamentare în privința cercetării disciplinare sunt extrem de sumare, totuși, trebuie să precizăm faptul că această procedură are un caracter administrativ, este nepublică și necontradictorie și trebuie desfășurată, conform art. 2 alin. (2) din Noul Cod de procedură civilă, cu respectarea garanțiilor procesuale și procedurale prevăzute de această lege, dar, în același timp, și cu respectarea dispozițiilor legale privitoare la informațiile clasificate și la datele cu caracter personal.

Așadar, executorul judecătoresc împotriva căruia a fost demarată procedura disciplinară trebuie înștiințat despre acest fapt, are dreptul să cunoască toate actele și lucrările dosarului, poate formula cereri și excepții, poate propune probe în apărare, are dreptul de a fi ascultat și poate fi asistat de un avocat.

Refuzul executorului judecătoresc cercetat de a face declarații sau de a se prezenta la cercetări se constată prin proces-verbal și nu împiedică finalizarea cercetării.

Cercetarea prealabilă a executorului judecătoresc este obligatorie, astfel că nerespectarea acestei dispoziții legale atrage nulitatea absolută a actului prin care se propune sancționarea, deoarece nu a fost respectată una dintre condițiile de promovare ale acțiunii disciplinare.

Conform art. 68 alin. (3) din Regulament, cercetarea prealabilă trebuie efectuată în termen de 60 de zile de la data sesizării, legea neprevăzând posibilitatea prelungirii acestui termen.

În opinia noastră, acest termen este unul de decădere, astfel că, dacă cercetarea prealabilă nu este efectuată în acest termen, promovarea unei acțiuni disciplinare este lovită de nulitate absolută.

Termenul în care poate fi exercitată acțiunea disciplinară este de 1 an de la data când colegiul director al Camerei executorilor judecătorești sau ministrul justiției au luat cunoștință de existența unei abateri, dar nu mai târziu de 3 ani de la data săvârșirii ei (art. 60 din Regulament).

¹¹ A se vedea I. Leș, *Legislația executării silite. Comentarii și explicații*, Ed. C.H. Beck, București, 2007, p. 464.